

V Bruseli 6. 8. 2018
COM(2018) 575 final

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

**Účasť Európskej únie ako stáleho pozorovateľa v Sekretariáte Tichomorského
spoločenstva (SPC)**

Úvod

Tichomorský región zahŕňa 15 štátov z afrických, karibských a tichomorských štátov (AKT) a štyri zámorské krajiny a územia (ZKÚ). Región má kombinovanú rozlohu súše 580 000 km² a rozsiahlu výhradnú hospodársku zónu (VHZ) s rozlohou približne 30 miliónov km² s celkovým počtom obyvateľov približne 12 miliónov ľudí, čo zahŕňa viac ako 500 000 občanov EÚ.

EÚ má v Tichomorí strategické záujmy. Spoločne EÚ a 15 tichomorských štátov spomedzi štátov AKT tvoria silnú koalíciu na boj proti zmene klímy a iným globálnym problémom vrátane správy oceánov. Tichomorie takisto predstavuje hospodárske a obchodné príležitosti pre EÚ, najmä v súvislosti s rybolovom¹ a nerastmi. Užšie väzby s tichomorskými krajinami takisto posilnia spoluprácu EÚ s Austráliou a Novým Zélandom v tomto regióne.

Tichomorský región predstavuje príležitosť koordinovaným a komplexným spôsobom využiť celý rad rôznych zložiek vonkajšej činnosti EÚ vrátane spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, rozvojovej politiky EÚ a hospodárskej diplomacie. Pri veľmi malom počte členských štátov EÚ, ktoré majú zastúpenia v tichomorských krajinách, by vytvorenie užších väzieb so Sekretariátom Tichomorského spoločenstva (ďalej aj „SPC“), predtým nazývaným Komisia pre južné Tichomorie, bolo aj spôsobom na posilnenie spolupráce EÚ s tichomorskými krajinami.

EÚ implementuje časť svojich regionálnych a bilaterálnych programov prostredníctvom regionálnych organizácií v Tichomorí. SPC je hlavnou implementačnou organizáciou programov EÚ v Tichomorí. SPC 11. februára 2016 vyzval EÚ listom adresovaným vedúcemu delegácie EÚ v Tichomorí na Fidži, aby sa stala stálym pozorovateľom. Predstavuje to príležitosť na posilnenie partnerstva medzi EÚ a SPC a na posilnenie politického dialógu EÚ s SPC o regionálnych záležitostiach.

Sekretariát Tichomorského spoločenstva (SPC)

SPC bol zriadený na základe Canberrskej dohody v roku 1947. Je hlavnou regionálnou implementačnou organizáciou a zohráva aktívnu úlohu pri inkluzívnom regionálnom rozvoji, spolupráci a integrácii v Tichomorí. V súčasnosti má 26 členov: Americká Samoa, Austrália, Cookove ostrovy, Fidži, Francúzska Polynézia, Francúzsko, Guam, Kiribati, Marshallove ostrovy, Mikronézske federatívne štáty, Nauru, Niue, Nová Kaledónia, Nový Zéland, Ostrovy Severné Mariány, Palau, Papua-Nová Guinea, Pitcairnove ostrovy, Samoa, Spojené štáty americké, Šalamúnove ostrovy, Tokellau, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Wallis a Futuna.

S cieľom podporovať užšie a podstatnejšie zapojenie subjektov, ktoré nechcú mať členský štatút alebo nespĺňajú podmienky členského štatútu v Sekretariáte Tichomorského spoločenstva, SPC prijal v novembri 2015 na 9. zasadnutí Konferencie Sekretariátu Tichomorského spoločenstva (ďalej aj „Konferencia“) novú politiku týkajúcu sa členstva a štatútu pozorovateľa [dokument SPC/CRGA 45 (15)], ktorou sa zriaďuje kategória „stálych pozorovateľov v Sekretariáte Tichomorského spoločenstva“.

Európska komisia a SPC uznávajú význam koordinovaných prístupov k rozvojovej politike a programovaniu posilnili svoju spoluprácu tým, že 16. júna 2015 podpísali administratívnu

¹ EÚ je členom dvoch regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva (RFMO) v Tichom oceáne: Komisie pre rybolov v západnom a strednom Tichom oceáne (WCPFC) a Regionálnej organizácie pre riadenie rybárstva v južnom Tichom oceáne (SPRFMO), kde aktívne prispieva k dlhodobej ochrane rybolovných zdrojov a hospodáreniu s nimi.

dohodu o vytvorení partnerstva². V tomto kontexte bola Komisia neformálne pozvaná ako pozorovateľ na výročných zasadnutiach pre riadenie SPC. Po prijatí novej politiky členstva a štatútu pozorovateľa v Sekretariáte Tichomorského spoločenstva, SPC pozval Európsku úniu, aby sa 11. februára 2016 stala prvým stálym pozorovateľom v Sekretariáte Tichomorského spoločenstva.

Štatút stáleho pozorovateľa v Sekretariáte Tichomorského spoločenstva

Štatút stáleho pozorovateľa je určený na zapojenie subjektov v rámci tichomorského regiónu alebo mimo neho, ktoré majú vôľu a kapacitu na podstatnejšiu spoluprácu so Sekretariátom Tichomorského spoločenstva, ale ktoré nechcú mať členský štatút alebo nespĺňajú podmienky členského štatútu.

Ako sa uvádza v politike týkajúcej sa členstva a štatútu pozorovateľa v Sekretariáte Tichomorského spoločenstva (ďalej len „politika“), stáli pozorovatelia môžu očakávať nasledujúce zaobchádzanie:

1. Stáli pozorovatelia sa môžu zúčastňovať na zasadnutiach Výboru zástupcov vlád a správnych orgánov³ (CGRA) a Konferencie⁴ a na iných zasadnutiach SPC. So súhlasom predsedu sa môžu zúčastňovať na diskusiách.
2. Stáli pozorovatelia môžu na zasadnutiach SPC predkladať návrhy. Takéto návrhy by sa mali predkladať na rozhodnutie členom Sekretariátu Tichomorského spoločenstva len na žiadosť aspoň jedného člena Sekretariátu Tichomorského spoločenstva.
3. Predseda zasadnutia môže v prípade potreby rozhodnúť, že povolí stálemu pozorovateľovi dodatočný rečnícky čas na odpoveď v súvislosti s pozíciami alebo návrhmi, ktoré predložil.
4. Stáli pozorovatelia môžu byť podľa uváženia členov Tichomorského spoločenstva a Sekretariátu Tichomorského spoločenstva pozvaní, aby sa zapojili do pracovných skupín zriadených riadiacim orgánom alebo sekretariátom v súlade s bežnými postupmi, ktoré upravujú zloženie takýchto pracovných skupín.
5. Sekretariát Tichomorského spoločenstva predpokladá, že bude informovať všetkých stálych pozorovateľov o workshopoch, seminároch a iných *ad hoc* stretnutiach členov, ktoré zvolá Tichomorské spoločenstvo a jeho sekretariát, a že v súvislosti s takýmito udalosťami pozve stálych pozorovateľov.

Udelenie štatútu stáleho pozorovateľa je predmetom nasledujúceho postupu, ktorý je podrobne opísaný v politike:

1. Predloženie písomnej žiadosti Konferencii Sekretariátu Tichomorského spoločenstva, ktorá je adresovaná generálnemu riaditeľovi sekretariátu a v ktorej sú stručne opísané stanoviská žiadateľa vo vzťahu ku kritériám, ktoré sa týkajú štatútu stáleho pozorovateľa.

² Dokument zaevidovaný ako Ares (2015)2773568.

³ Výbor zástupcov vlád a správnych orgánov (CRGA) je výbor Konferencie Sekretariátu Tichomorského spoločenstva, ktorý zasadá raz ročne. V rokoch, keď sa Konferencia nestretáva, je CRGA splnomocnený prijímať rozhodnutia o riadení.

⁴ Konferencia Sekretariátu Tichomorského spoločenstva je riadiacim orgánom organizácie. Zasadá každé dva roky. Každá členská krajina a územie má právo na jeden hlas o rozhodnutiach.

2. Posúdenie žiadosti sekretariátom a odporúčanie predsedovi Konferencie a všetkým členom SPC.
3. Posúdenie žiadosti Výborom zástupcov vlád a správnych orgánov (CRGA) a odporúčanie Konferencii.
4. Rozhodnutie Konferencie konsenzom.
5. Oznámenie rozhodnutia žiadateľovi generálnym riaditeľom sekretariátu.

Zatiaľ čo sa očakáva, že stáli pozorovatelia budú financovať svoju vlastnú účasť na zasadnutiach Sekretariátu Tichomorského spoločenstva, výnimkou z oddielu 37 uvedenej politiky sa môže rozhodnutím Konferencie upustiť od ročného príspevku do rozpočtu Sekretariátu Tichomorského spoločenstva, ak stály pozorovateľ poskytne významnú finančnú podporu na programy SPC prostredníctvom iných mechanizmov. Vzhľadom na značný finančný príspevok EÚ pre región (pozri ďalej) sa žiadosť o to, aby sa stala stálym pozorovateľom, predloží s podmienkou, že Konferencia udelí výnimku z tohto každoročného príspevku do rozpočtu Sekretariátu Tichomorského spoločenstva.

Konanie o stálom pozorovateľovi je administratívny postup. Štatút stáleho pozorovateľa ako taký neposkytuje žiadne vecné práva ani nevytvára žiadne povinnosti. V súlade s článkom 17 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii by v Sekretariáte Tichomorského spoločenstva mala Úniu zastupovať Komisia.

Ciele

Komisia a SPC vypracovali dlhodobú spoluprácu na podporu rozvoja v tichomorských ostrovných krajinách a územiach. Činnosti EÚ podporované prostredníctvom Sekretariátu Tichomorského spoločenstva doteraz umožnili riešiť výzvy, ako aj podporovať relevantné príležitosti, okrem iného v oblasti zmeny klímy, znižovania rizika katastrof, rybolovu, rozvoja obchodu, energie z udržateľných zdrojov, kultúry, ľudských práv a hlbokomorských minerálov. V roku 2017 EÚ vyčlenila na rozvojové programy pre tichomorské štáty približne 160 miliónov EUR.

Regionálny mandát SPC je úzko zosúladený s kľúčovými sektormi v Tichom oceáne, ako aj so zameraním rozvojovej pomoci EÚ. SPC je zďaleka najväčším implementačným partnerom EÚ v Tichomorí a kľúčovou regionálnou organizáciou na presadzovanie vzájomných záujmov. EÚ každoročne poskytuje SPC v priemere 30 miliónov EUR. V roku 2016 to predstavovalo takmer 40 % ročných výdavkov SPC. Značná podpora, ktorú Komisia poskytuje SPC, takisto odôvodňuje užšiu spoluprácu medzi týmito dvoma inštitúciami.

Celkove predstavuje štatút stáleho pozorovateľa **pre EÚ príležitosť na zvýšenie súdržnosti a efektívnosti, ako aj na zvýšenie kvality, viditeľnosti a vplyvu činností Komisie a SPC. Takisto by pomohol posilniť politický dialóg Komisie s SPC o regionálnych otázkach.** Okrem toho štatút stáleho pozorovateľa by posilnil spoluprácu EÚ so Sekretariátom Tichomorského spoločenstva, ktorá by mohla byť v spoločnom záujme vzhľadom na nadchádzajúce rokovania o partnerskej dohode po skončení platnosti Dohody z Cotonou s krajinami AKT. Keďže jeden členský štát EÚ (Francúzsko) už je riadnym členom SPC (podobne ako Austrália, Nový Zéland a Spojené štáty americké), keby sa Komisia stala stálym pozorovateľom, EÚ by získala príležitosti na rozšírenie svojich partnerstiev v regióne.

Záver

Keďže je SPC strategickou regionálnou platformou aj kľúčovým regionálnym partnerom, s ktorým je žiaduca posilnená spolupráca v oblastiach spoločného záujmu, Komisia plánuje kladne reagovať na pozvánku SPC, aby sa stala stálym pozorovateľom v mene EÚ. Formálna žiadosť, ktorá bude adresovaná generálnemu riaditeľovi sekretariátu, bude výslovne obsahovať podmienku, že Konferencia udeľuje výnimku z povinnosti finančne prispievať do rozpočtu Sekretariátu Tichomorského spoločenstva.